

(אגדה ותוכחת מוסר בענין החזנים)

דף ט"ז ע"ב גמרא היתה לי נחלתי וגו'
נתנה עלי בקולה וגו' זה
ש"ץ שאינו הגון. ונראה הא דכל הפסוק
נאמר בלשון נקבה על הש"ץ דידוע דכל
תפלה נקרא רחמי שצריך הש"ץ לעורר
הרחמים שהם מצד ימין שהוא דכורא
כידוע ליודעי חן וש"ץ שאינו הגון לא די
שאינו מעורר צד דכורא אלא אפי' מהפך
מדת הרחמים למדת הדין שהוא מצד
נוקבא ולכן קרי ליה בלשון נקבה נתנה
וגו'.

והנה באחת אומר הריעו מכל אשר
לפנים בהרבה קהלות קודש שאין
מעמידים חזנים כ"א חסידי מדע לא ידעו
דרך ה' אין אומר ואין דברים בפימו.
זולתי קול ושוברו עמו. והכוונה ליהנות
מקולם והש"ץ כוונתו להשיג השבח
והמעלה בדמים, האמת אם הש"ץ יש בו
כל המדות שמנו חז"ל וגם קולו ערב
ומכוין לתת שבח להקב"ה בנעימה וגם
הצבור נתכוונו לזה על דרך זה אלי
ואנוהו אע"פ שגם נהנין הצבור מהנעימה
אין בו איסור שהרי כלה בירושלים לא
היתה צריכה להתבשם מכח ריח הקטורת
אבל הם עושים מהטפל עיקר ומהעיקר
אפילו טפל אין עושין שמעמידים עמי
הארץ ואינם יראי ה' אין לו מחשבה ויש
לו מעשה ומחשבתו נכרת מתוך מעשיו.
עומד לפני העמוד ובבת רא"ש לאחוריו

מזדקר. ומלפניו הרה עמל וילד שקר. שולח הזמירה אל אפיו בהרמות ידיו ואין שתי ידיים זוכות כל עיקר. מהדר אפיה להמשורר כדי להיות פנים אל פנים מקרקר. בטוח שעבור זה יביאו לו נדבה בבוקר בבוקר. אוי לאזנים שכך שומעות ואילו הלכו לבתי תראטריות לשמוע שיר כסילים אז אין בידם כ"א עון מושב לצים כמ"ש פ"ק דע"ז (י"ח ע"ב) אבל עתה שהם עושים שחוק ועונג זה בבית המקודש לה' ובמקום תפלה ובתוך התפלה הרי יגדל העון למעלה ראש וע"ז נאמר (צפניה ב', י"ד) קול ישורר בחלון חורב בסף פי' דידוע שיש חלונות בשמים שתלך לשם התפלה כמ"ש בפיוט יום ב' דר"ה וקאמר שאם בחלון לא יבא דברי תפלה רצוים כ"א קול ישורר בחלון יבא ע"י חורב בסף ר"ל הגע בעצמך הקרב נא לפחתך שליח להעתיר עבורך ותשלח ע"י מנחה פירות יפים וכדומה ובהליכתו תאכלו גם הוא גם אתה הפירות ולא נשאר כ"א העוקצים והעלים ואותן יביא הציר אל האדון הלא האדון יתקצף ויחקור אל שולחיו לקחת נקמתו מהם כן ממש הדבר הזה שהלא אתם האוכלים ואתם השותים ונהנים מקולו ודבר שפתי התפלה אך למחסור אחת ידבר בלא כוונה ושתיים יבליע ונוטל שכר שבת בהבלעה ידעתי כי דבת רבים מה יום מיומים הלא צרעת נושנת היא מקדמונים אף אנו נאמר הלא מבואר בספרים דצוותו קמאי דקמאי אף שלא היה הקלקול כ"כ בימיהם ומה יעשו גדולי הדור אבל ראוי לכל אשר יראת ה' בלבבו להיות אל חכו שופר כל יחשוך פיו וכל

אשר בכחו יעשה לבטל פרצה זו מישראל ולשומעים יונעם.

ואל"ה דברי בן אחותי החכם השלם הרבני המופלג מוהר"ר אפרים זלמן נר"ו מגיד משרים בבית המדרש הגדול פה קהלתנו יצ"ו על אודות חזני הזמן. ושמו חתם בראשי החרוזות.

א פרים רוא"ה רוח עריצים. מקום פרקליטין ומליצים. חללוה ובאו בה פריצים. משוררים בשיר כת לצים.

ב ושעים נמנה וקאי בעמו"ד והוצ"א. לאינו בקי כמוהו טבעו בבוץ ואין פוצה. מקרקר קיר כגמלא פריצא. אינם יודעים רבונם ולקהל מרוצה.

ר וממות אל בגרונ"ם ולשוונ"ם יחליקון. מלו"ת כלפי מעלה מזרקין. ברגליהם רופסין ושן חורקין. כולא שעת"א בשיהי פיהו ובכלבין משחקין.

י ום יום צפינו לישועה ובמקום גיל"ה תהא רעדה. על בטול תורה ועבודה. עוברים חוק וזמן ק"ש ותפלה וזמן סעודה. מנחה היא שלוחה לאדונ"י לעשו כי שמו שקוציהם בבית אשר נקרא שמו עליו לתמה"ו בקול חרדה.

מ ה נכבד היום מלך ישראל וגואלו. לשמוע שיר כסילים מרים קלון בית אדוניו להללו. ה' יחתו מריביו עליו בשמים ירעם ועליון יתן קולו. אשרי כל חוכי לו.

(לאו"ח סי' נ"ג וסי' קכ"ח)

שם גמ' אמר רבי אלעזר זה שליח צבור כו' שאינו הגון. כתב המג"א סי' נ"ג סק"ח והאריך בשם תשו' הגדולים דאפי' המיר ושב יכול להיות